

Η ύψωσις του Τιμίου Σταυρού.

Γεώργιος Ν. Μανώλης, Αρχισυντάκτης Ενότητας Ορθοδοξία – Πemptουσία.

Ο Τίμιος Σταυρός του Κυρίου αποτελεί το κορυφαίο σύμβολο θυσίας και αγιασμού για την Εκκλησία του Εσταυρωμένου και Αναστημένου Χριστού, διότι ο Σταυρός μαζί με την Ανάσταση είναι οι δύο πυλώνες πάνω στους οποίους στηρίζεται η ζωή της Εκκλησίας και των μελών της.

Η τιμή που αποδίδει η Ορθόδοξη Εκκλησία, προς τον Τίμιο Σταυρό, τη 14η Σεπτεμβρίου και όχι μόνο [1], ξεκινά στους πρώτους αποστολικούς χρόνους, δια των αποστόλων και των επακολουθησάντων αποστολικών Πατέρων. Έτσι μέχρι σήμερα, η Ορθόδοξη Εκκλησία, διασώζει ανόθευτη τη βιβλική [2] (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) και πατερική διδασκαλία [3] και αποδίδει την προσήκουσα τιμή στο Σταυρό του Χριστού, ως το κατ'εξοχήν όργανο και σύμβολο της απολυτρώσεως του ανθρωπίνου γένους.

Το 326 μετά την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο η μητέρα του Μ. Κωνσταντίνου Ελένη αναχώρησε για τους Αγίους Τόπους, όπου άρχισε το κτίσιμο λαμπρών ναών στα μέρη που κατά την παράδοση είχαν διαδραματισθεί γεγονότα σχετικά με τη επί γης παρουσία του Κυρίου μας και άλλα γεγονότα της Βίβλου [4]. Επίκεντρο αυτών υπήρξε ο Πανάγιος Τάφος του Κυρίου

ου. Στο σημείο εκείνο ο αυτοκράτορας Αδριανός είχε κτίσει το 135, κατά τη δεύτερη καταστροφή της Ιερουσαλήμ, ναό της Αφροδίτης έχοντας επιχωματώσει τον τόπο του Γολγοθά και της ταφής ώστε να μην μπορούν να προσέρχονται οι Χριστιανοί στον τόπο αυτό [5]. Η αγία Ελένη επιδόθηκε σε προσπάθειες για την ανεύρεση του Τιμίου Σταυρού [6]. Ύστερα από επίπονες ανασκαφές τελικά βρέθηκαν τρεις σταυροί, του Κυρίου και των δύο ληστών. Τότε κατά την παράδοση της Εκκλησίας ο επίσκοπος Ιεροσολύμων Μακάριος, αφού έκανε δέηση, άγγιξε τους σταυρούς στο σώμα μιας νεκρής γυναίκας, όταν τοποθετήθηκε πάνω της ο τρίτος σταυρός, που ήταν του Κυρίου, η γυναίκα αναστήθηκε [7].

Σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας, αμέσως μετά την εύρεση του, η αγία Ελένη τον ασπάσθηκε και τον παρέδωσε στον επίσκοπο Ιεροσολύμων Μακάριο [8]. Η είδηση διαδόθηκε σε όλα τα μέρη της Ιερουσαλήμ. Πλήθη πιστών άρχισαν να συρρέουν για να αγγίξουν το τίμιο ξύλο, λόγω όμως του συνωστισμού, ο επίσκοπος ύψωσε τον Τίμιο Σταυρό για να τον δουν οι παρευρισκόμενοι χριστιανοί και τους ευλόγησε. Την ίδια ημέρα εορτάζουμε και τη δεύτερη ύψωση, η οποία πραγματοποιήθηκε λίγα χρόνια μετά, το 335, την επομένη των εγκαινίων του Ναού της Αναστάσεως [9].

Τέλος την ίδια ημέρα καταγράφεται στους συναξαριστές και μία τρίτη και τελευταία ύψωση του Τιμίου Σταυρού το έτος 630 [10]. Ο αυτοκράτορας Ηράκλειος πολέμησε την περίοδο εκείνη τους Πέρσες, οι οποίοι προ 14 ετών, είχαν καταλάβει την Παλαιστίνη και είχαν αρπάξει τον Τίμιο

Σταυρό. Ο Ηράκλειος αφού νίκησε τους Πέρσες επανέκτησε τον Σταυρό και αποκατέστησε στον πατριαρχικό θρόνο τον πατριάρχη Ζαχαρία, ο οποίος ήταν αιχμάλωτος των Περσών [11]. Στις 14 Σεπτεμβρίου ήρθε στα Ιεροσόλυμα φέροντας στους ώμους του τον Σταυρό. Φθάνοντας στο Ναό της Αναστάσεως τον παρέδωσε στον πατριάρχη Ζαχαρία, ο οποίος και τον ύψωσε ώστε να τον δουν και να ευλογηθούν τα πλήθη, ψάλλοντας για πρώτη φορά το απολυτίκιο «Σώσον Κύριε τον λαόν Σου...» [12].

Πηγές της εκκλησιαστικής ιστορίας αναφέρουν ότι η εορτή της Υψώσεως είχε καθιερωθεί από τα αρχαία χρόνια, ίσως μάλιστα να είχε καθιερωθεί και από αυτόν τον Μέγα Κωνσταντίνο, κατά προτροπή της μητέρας του αγίας Ελένης, αμέσως μετά την εύρεση του Τιμίου Ξύλου στα Ιεροσόλυμα, γύρω στο 330 μ.Χ. σε συνδυασμό με την εορτή ανάμνησης των εγκαινίων του Ναού της Αναστάσεως στις 13 Μαΐου το έτος 335 μ.Χ. [13].

Η Εκκλησία τιμά με ιδιαίτερο τρόπο την αγία ημέρα της Υψώσεως του Σταυρού του Κυρίου μας. Κατά τη Θεία Λειτουργία αναγιγνώσκεται απόστολικό ανάγνωσμα που αναφέρεται στην σημασία της σταυρικής θυσίας και του Σταυρού του Κυρίου και το ευαγγελικό ανάγνωσμα περιγράφει σκηνές της σταυρώσεως. Τέλος κατά την ημέρα αυτή έχει θεσπισθεί αυστηρή νηστεία (ξηροφαγία άνευ δηλαδή ελαίου και οίνου, εκτός εάν συμπέσει ημέρα Σάββατο ή Κυριακή) καθόσον είναι ημέρα ανάμνησης της σταυρικής θυσίας του Χριστού, φέρουσα τα ίσα της Μ. Παρασκευής [14].

Αξίζει σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε την σύνδεση της εορτής της Μεταμορφώσεως του Κυρίου με την εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού [15]. Το γεγονός της Μεταμορφώσεως συνέβη 40 ημέρες προ του πάθους του Κυρίου, ο εορτασμός όμως ορίστηκε να γίνεται στις 6 Αυγούστου και τούτο γιατί ήταν δύσκολος ο εορτασμός μίας δεσποτικής εορτής μέσα στο πένθιμο χαρακτήρα της Μεγάλης Τεσσαρακοστής [16]. Έτσι η καθιέρωση της εορτής μεταφέρθηκε και έγινε σε συνάρτηση με την Ύψωση του τιμίου Σταυρού, σαράντα μέρες προ αυτής, αφού όπως αναφέραμε φέρει τα ίσα της Μεγάλης Παρασκευής [17].

Η Εκκλησία με αφορμή την εύρεση και τη ύψωση του Τιμίου Σταυρού του Κυρίου προβάλλει σε όλους εμάς τον τρόπο ζωής με τον οποίο θα πρέπει να ζήσουμε, ώστε συσταυρούμενοι με τον Κύριο να αξιωθούμε και αυτής της Αναστάσεως, αντλώντας από αυτόν δύναμη και χάρη. Ο Σταυρός του Χριστού είναι το σύμβολο της υπακοής, της

ταπείνωσης και της αγάπης, είναι το τρόπαιο κατά του μίσους, της ιδιοτέλειας, της αμαρτίας, των παθών και του εγωισμού.

Ας αγωνιστούμε και εμείς κατά το μέτρο του δυνατού και να τον μιμηθούμε, ώστε η ζωή μας να είναι Χριστομίμητη και Χριστοϋπάκουη. Να μιμηθούμε την ταπείνωσή Του, την υπακοή Του, αλλά και την αγάπη Του η οποία ήταν ίδια για όλους, τόσο για τους μαθητές όσο και για τους σταυρωτές και η οποία έφθασε μέχρις Σταυρού. Ας ζήσουμε λοιπόν τον υπόλοιπο χρόνο της ζωής μας εν ειρήνη και μετανοία.

Παραπομπές:

1. Σχετικά με τις καθιερωμένες εορτές του Τιμίου Σταυρού βλ.: Κων. Καραϊσαρίδης (πρωτοπρ.), «Οι εορτές του Τιμίου Σταυρού», Το Χριστιανικό Εορτολόγιον, Πρακτικά Η΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων, κλάδος εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 2007.

2. Για τον Σταυρό στην Παλαιά και τη Καινή Διαθήκη βλ.: Βασ. Τσούπρα, Σταυρός. Ζωή – Ανάσταση, εκδ. Λυχνία, Αθήνα 2002. Εφραίμ ιερομονάχου, Προτυπώσεις του Σταυρού στην Παλαιά Διαθήκη, εκδ. Μπαρτζουλιάνος, Αθήνα 2006 και Λαζ. Τσακιρίδη, Ο Τίμιος Σταυρός, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 2006.

3. Ευ. Λέκκος, Η Ύψωσις του Τ. Σταυρού. Το γεγονός – Η εορτή – Η σημασία, εκδ. Σαΐτης, Αθήνα (χ.χ.), σσ. 17 – 24.

4. Βλ. Γεώ. Παπαδημητρόπουλος, Με τους Αγίους μας, τόμ. 9ος, εκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος.

5. Λαζ. Τσακιρίδη, Ο Τίμιος Σταυρός, σσ. 29-30.

6. Η ανεύρεση του Τιμίου Σταυρού από την αγία Ελένη αναφέρεται από πολλούς ιστορικούς της πρωτοβυζαντινής περιόδου (Σωκράτης, Σωζόμενος Θεοδώρητος, Ρουφίνος και Αμβρόσιος).

7. Βλ. Γεώ. Παπαδημητρόπουλος, Με τους Αγίους μας.

8. Βλ. Γεώ. Παπαδημητρόπουλος, Με τους Αγίους μας.

9. Κων. Καραϊσαρίδης (πρωτοπρ.), «Οι εορτές του Τιμίου Σταυρού», σ. 195.

10. Κων. Καραϊσαρίδης (πρωτοπρ.), «Οι εορτές του Τιμίου Σταυρού», σ. 194.
11. Λαζ. Τσακιρίδη, Ο Τίμιος Σταυρός, σ. 33.
12. Ευ. Λέκκος, Η Ύψωσις του Τ. Σταυρού. Το γεγονός – Η εορτή – Η σημασία, σσ. 7-8.
13. Κων. Καραϊσαρίδης (πρωτοπρ.), «Οι εορτές του Τιμίου Σταυρού», σσ. 195-198.
14. Κων. Καραϊσαρίδης (πρωτοπρ.), «Οι εορτές του Τιμίου Σταυρού», σ. 198.
15. Δημ. Τζέρπος (πρωτοπρ.), «Η εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου», Το Χριστιανικό Εορτολόγιον, Πρακτικά Η΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων, κλάδος εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι 2007, σσ. 246-249.
16. Ευ. Λέκκος, Η Μεταμόρφωσις του Χριστού. Το γεγονός – Η εορτή – Το νόημα, εκδ. Σαΐτης, Αθήνα (χ.χ.), σ. 15.
17. Δημ. Τζέρπος (πρωτοπρ.), «Η εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου», σ. 246.

Πηγή : www.pemptousia.gr/